

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VI. Eleemosynæ vel ipsas facultates augent, & in hac etiam vitâ,
honestissimum reponunt fœnus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Tab. 6. 12. eleemosynæ, fide dignissimus orator explicans: Eleemosyna, inquit, à morte liberat, & ipsa est, quæ purgat peccata, & facit invenire misericordiam & vitam æternam. Ab omni morte liberat, etiam brevem illam, & quæ melioris vitæ prolium est. Non semel ex alto lapsa tegula, vel moles transeuntem oppressisset, nisi manum præsidiarum commodasset misericordia. Transeuntem viatorem sæpius latrones bonis & vitæ exuissent, nisi vim & injuriam propulisset eleemosyna.

Sarepta vidua (ut Regum facti memorant) jam suas ipsa velut exequias ibat, jam funebrem sibi cenulam parare instituebat. Hanc ipsam Elias, cum ad portam Sareptam esset, ligna colligentem vidit, & significante Deo hanc suam fore hospitam & atricem intellexit. Eam igitur salutarem rogavit, ut equam potabilem afferret, jamque abeuntem revocans, unam paucillam panis afferre jussit. Juravit illa nihil sibi domi esse, præter unicum farinæ pugillum, & olei paucillum. Eo autem se venisse, ut collectis lignis sibi ac filio parvulum panem coqueret, quem in mortis antecenam sumerent fame necandi, quandoquidem nihil aliud superesset. Tum Propheta: Vade, inquit, bono animo, lætiora sperans, & primum mihi buccam panis affer, Polliceor tibi nunquam in vase illo farinam, nec oleum in ampullâ defore. Potuisset illa Eliæ obijcere: Tu hujus annonæ causa es, qui arva pluvis & rore spoliis. Nunc alibi diu vagatus, ad me venis, ut de meo victites. Nihil horum. Sed paruit mulier, & quæcumque propheta petierat, fecit; ita se suumque filium morti subduxit, & deinceps tam sibi & filio, quam hospiti sat alimentorum habuit. Eleemosyna à morte liberat.

Viri octo, quod Petrus Damianus refert, in itinere Hierosolymitano ab inopia malè viaticati, totam pæne hebdomadem, vix quidquam humanæ alimonie gustarunt. Cumque jam inedia exhausti, vix molestiâ fracti prope deficerent, & vix amplius lapfabunda vestigia sustinerent, occurrit canis, qui panem mantili obvolutum traxit. Mox illi velut submissam cælo annonam rapuerunt. Subsidium id fami fuit, sed non diuturnum. Eodem itinere tres Agareni se illis comites iunxerunt commeatu instructi. Horâ prandii Agarenorum duo nec miculam quidem Christianorum fami de suo impertierunt. Tertius micioris indolis, panem, quem habuit, in novem fragmina divisit, ut tam sibi, quam Christianis singulis pars una cederet. Resumptis nonnihil viribus una iter prosequuntur. Subito velut ex insidiis duo leones profluit, & duos illos, rugitu ac dentibus sternunt, tamquam si eos sibi solos destinassent; ceteri fugâ sibi consilere permisi sunt. En eleemosyna profecto à morte liberat.

Gregorius Turonensis vetus & sacer scriptor, affirmatissime narrat, Antiochiæ fuisse civem, virum ingenio liberalissimum, cui conjux & liberi erant. Hic istud sibi moris & legis fecit, ut nihil ciborum unquam libaret, quin socium haberet pauperem, qui unam comederet. Quadam die obambulans civitatem, mendicorum neminem reperire potuit. Portis ergo egressus sero vespere virum candidâ veste, cum aliis duobus stantem inveniens: Si peregrini estis, inquit, ædes meas obsecro in hospitium elige; frugali mensâ cenabimus. Cui nam maximus: Non poteris, inquit, cum Simeone vestro hanc urbem, ne subverteretur tueri? Et cum dicto strophium, quod manu gerebat, in urbem excussit. Mox audita est ingens mediæ civitatis ruina, quæ omnem generis homines oppressit. Hic Antiochenus ille civis subito pavore semiaminis in terram corruit. Eum vir candidatus erigens: Metum excute, ait, & in domum tuam abi. Filii tui cum uxore, & omni familiâ salvi sunt; tuorum nullis periit.

A Oratio assidua & eleemosynæ quas quotidie in pauperes distribuis, te tuosque servarunt. Cum dicto, aspectu omnium se subduxerunt. Ille in urbem regressus dimidium urbis subversum reperit, hominibus & pecoribus obrutis. Paucis concessa est vita, qui læsi è ruinis extracti sunt. At civis illius ædes, quod futurum dixit Angelus, integerrimæ steterunt. En alterum Leth incendijs & ruinis Sodomæ subductum. Eleemosyna liberat à morte.

Idco Tobias filio suo præceptionem hanc, ut rem summi momenti, diligentissimè commendans: Quomodo potueris, inquit, ita esto misericors. Si multum tibi fuerit, abundanter tribue: Si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri stude. Præmium enim bonum tibi thesaurizabis in die necessitatis. Quoniam eleemosyna ab omni peccato, & à morte liberat, & non patietur animam ire in tenebras. Fides magna erit coram summo Deo eleemosyna omnibus facientibus eam.

B Heu quàm malè nonnunquam nostros impendimus labores, quàm perversè nostras expendimus pecunias! Corpus alimus sumptuose, ac magnis curis: quid inde præmii? vermes & putredo. Vanam gloriam solerter fumo pascimus: quid inde boni? Livor & Invidia. Mammona & Plutum argenti & auri paulo saginamur: quid inde commodi? sollicitudines & curæ. Augemus eleemosynas, & in pauperes effundimus: quid inde lucri? Fenus amplissimum, beatitudo æterna, bonum immortale, cælum: Theaurizamus nobis præmium bonum in die necessitatis; quoniam eleemosyna ab omni peccato & à morte liberat, & non patietur animam ire in tenebras.

CAPVT VI.

C Eleemosynæ vel ipsas facultates augent, & in hac etiam vitâ honestissimum reponunt fenus.

ECCLESIASTES regum sapientissimus, consilium prorsus insolens, & ut videtur, à ratione alienum suggerens: Mitte, inquit, panem tuum super transeuntes aquas; quia post tempora multa invenes eum. Cum peregrè proficisceris, domo non exees sine pane, quem ubi pontem transferis, in aquam dejicias, illum suo tempore recepturus. Certè quidquid hoc modo piscibus objicitur, seu panis, seu jecoris frusta dejicias, non aruitur, nam pisces initio minutuli, paulatim ubiis, quarum, trium & plurium librarum fiunt, ut vel unicus discum impleat. Ita prorsus de Eleemosynâ differendum, quam Ecclesiastes illo sermonis involucri suadet omnibus sectandam.

Mitte panem tuum, da libenter, da cirò, da hilariter, sed da è tuo, tuus non alienus panis sit cibus pauperis. Imò non tantum non alienum, sed tuum, & illum ipsum, quo tu indiges, tibi necessarium mitte. Interdum enim necessaria quoque in eleemosynas expendenda. Fecerunt id geminæ viduæ Sarepta modicum farinæ sibi ac filio necessaria in alimentum Eliæ exposuit. Quâ largitione hospitalissimum Abrahamum, Chrysostomo teste, superavit. Non enim ad gregem, ut ille, nec ad græde farinarium cucurrit, sed unicum, quem habuit farinule pugillum dedit. Altera verò duo æra minuta, rem domesticam & censum victumque omnem gazophylacio obtulit: ita verè, Christo teste, plus omnibus misit. Imò tantum, inquit Augustinus, quantum Zachæus. Minores enim facultates ferebat, sed parvam voluntatem habebat. Misit duo minuta de tantâ voluntate, de quantâ Zachæus dimidium patrimonii sui. Si attendas, quid dederint, diversa invenes: si attendas, unde dederint, paria invenes.

Petrus Damianus, 10. 1. lib. 1. 10. ad Moricium legum Doctorum mibi 377.

Vixit anno 396. Greg. Turonensis, 10. hyst. Fran. c. 24. Metaphra. in vita S. Alexii.

Tob. c. 4. v. 8. & seq.

Eleemosyna in pauperes effusa cælum nobis thesaurizat.

Eccles. c. 11. v. 1.

vide S. Tho. 2. 2. q. art. 6. conclus. 3. Reg. c. 17. v. 15. Dux viduæ expenderunt in Eleemosynas sibi ad victum necessaria. Marc. c. 12. v. 45. & Lucæ, 12. v. 4. August. in quid dederint, diversa invenes: si attendas, unde dederint, of 126 mihi pag. 604.

Ita etiam mitte panem tuum, non illum solum, qui tibi necessarius, sed etiam qui tibi paratus, candidus, delicatus, primarius est. Quod Iobus fecit, qui non comedebat buccellam suam solus, quin comederet pupillus ex ea. Hunc igitur panem tuum mitte super transeuntes aquas. Mendiculi sunt velut aquae pontem subterlabentes: in ponte sunt opulenti. Nunc ergo, mi pecuniose, sed avaro Domine, nunc occasiones benefaciendi, dum pontem hunc transis, dum superes, & aurā vesceris, nunc alacri manu projice, nec diu delibera pecuniam, nō anxie numerā, nec eam tenaci dexterā volva ac revolve sapienti, nummos manu mitte, quia post tempora multa invenies illos. Cum dedisse te fueris jam oblitus, tunc tui ad te panes redibunt, non frustratim, sed totis canistris, inō furnis, ac horreis totis. Moram tolera, si stipis incrementa tam ampla non mox sentias; nil perit eleemosynā.

David antequam diademate ac folio potiretur, cum depauperato milite solitudinem pererravit. En transeuntes aquas, in has bene munata & prudens Abigail ducentos panes excussit, sed & farinae ac vini, coctae carnis, uvae passae ac ficium non exiguum numerum in eisdem ejecit: post tempora non multa invenit omnia, e muliere plebeja in reginam evecta. Eleemosyna etiam extra caelum dicitur & beat. Capite superiori generatim diximus, eleemosynam largitori utilissimam esse: nunc speciatim, quam ea ipsas etiam facultates augeat, demonstrabimus.

§. I.

Tharsensis Paulus humanarum actionum discrimen assignaturus: *Pietas, inquit, ad omnia utilis est, promissionem habens vitae, quae nunc est, & futura.* Actionum sanctatum, plurimae sperant quidem premium, sed in orbe alio recipiendum. Hinc illae Pauli voces:

Reposita est mihi corona justitiae, quam reddet mihi Dominus in illa die. Eleemosyna fidentius loquitur: *Reposita est mihi etiam in hac die.* Hoc sane Tobiae uxor ignorabat, quae maritum post largiores eleemosynas acerbis commate aggressa: *Vbi spes tua, inquit, pro qua eleemosynas & sepulchras faciebas?* O sciola nimirum, & stultae sagax femina! Numquid jam omnium dierum soles occubuerunt? An ideo nunquam est reddendum eleemosynae fenus, quia nondum est redditum? Promissa Dei fallere non possunt, vera sunt, etsi nonnunquam sera. Propterea Tobias illam linguae proterviam non destitit comprimens: *Nolite, ait, ita loqui: quoniam filii sanctorum sanus.* Et nunquid demum eleemosyna Tobiam ditavit, cum pecuniam omnem à Gabelo recepit? Nec levis auri summa fuit. Siquidem ea recepta gratulantibus cognatis epulum à Tobia datum est hedomade tota: *Et per septem dies epulantes, omnes cum gaudio magno gavisi sunt.*

1. Tim. c. 4. v. 8.
2. Tim. c. 4. v. 8.
Tob. c. 2. v. 16.
Ibid. v. 18.
Ibid. c. 11. v. ult.
Turselinus l. 3. v. 11. Xaverii c. 3. post init.

Narrat Horatius Turselinus fuisse in urbe Macao mercatorem copiosum & locupletem Petrum Vellium. Hunc Franciscus Xaverius pro veteri familiaritate convenire statuit, sed eum domi alienae latrunculis ludentem reperit. Re breviter quid vellet exposita, mutuum ab eo aurum in pauperes distribuendum petiit, centuplicato fenore reddendum in caelo. Vellius intempestivo interventus Xaverii non nihil offensus, negare illud esse tempus accipiendi quod peteret, se sua domo abesse, ubi aurum depromeret. Initare conatus Xaverius, nunquam non esse tempus beneficiendi. Motus hac voce Vellius, clavem arcae nummariae illi tradidit, & unā potestatem fecit, auferret inde quantum vellet. Xaverius trecentis aureis ex arca depromptis, Vellio clavem retulit, & unā dixit, quantum abstulisset. Tum ille: *Tua, inquit, verecundia, Pater, injuriam mihi fecit; utique multo minus sumpsi, quam volebam. Non errasses, si dimidium auri*

1. Tim. c. 4. v. 8.
2. Tim. c. 4. v. 8.
Tob. c. 2. v. 16.
Ibid. v. 18.
Ibid. c. 11. v. ult.
Turselinus l. 3. v. 11. Xaverii c. 3. post init.

accepisses, ideo tibi arcae clavem commiseram. Inerant autem aureorum triginta millia. Hanc summam ex aequo inter nos divisam oportuit: tu verò quotam inde particulam sumpsisti? Sensit Xaverius Vellium sincere & ex animo locutum, eaque verba non phalarata nec comitatis potius quam veritatis fuisse. Itaque admirans: *Hæc tua Velli, ait, tam liberalis voluntas grata, & accepta est Deo. Proinde polliceor ego, munificam Dei liberalitatem nunquam tibi defuturam. Quae insuper & hoc addet, ut supremum vitam diem tempore cognoscas. Hæc Xaverium Deus, nec Vellium Xaverius fecerit. Quippe Vellius ex eo alius vir extitit, adeo se benignitati addidit. Post aliquot annos divinitus de instante obitu præmonitus, colligere cepit sarcinas. Ita rebus domi compositis, & facultatibus magnam partem in pauperes distributis, valens adhuc vigenisque ad ultimum illud discrimen se comparavit. Iamque dies vitae supremæ aderat, cum ad templum progressus parochum rogavit, ut pro Petro Vellio piacularē sacram faceret. Factum. Huic ipse jam, inter defunctos sese numerans, interfuit. Inde singulos amicorum convenit, eosque valere iussit peregrè abiturus. Querentibus, quò tandem iter intenderet? Respondit: *In caelum.* At illi joculari hominem cetero qui factum ac lepidum rebantur. Ceterum postquam ille omni asseveratione dicere perseverasset, in caelum se ire, animi ægritudinem, & infaniam interpretabantur. Ego domum ejus frequentes confluebant, illum pro se quisque à tam tristi cogitatione abducere conatus. At ille vultu gaudium præferens satis ostendit, se aente non excidisse: & simul Xaverii prædicatione ejusque eventum lætabundus exposuit, rogavitque, ut eodem ipso die funus suum proficeretur. Ita hominem affecta jam ætate repentina mori abstulit, eodemque die ad templum funus elatum est.*

Vetus & verum Germanorum verbum est: *Malè parta non ditant, eleemosynae largæ non depauperant, conciones apuditæ negotia non retardant.*

§. II.

Vidua Sareptana, cujus superiori capite mentionem fecimus, quidquid penoris habuit, in Eliæ prandium expedit. Quod Chrysostomus in dandâ stipe perfectissimum judicans: *Si ad panem, inquit, cum habens solum, ad perfectionem artis venisti: melius est hanc scire, quam esse regem, & diademate coronari.* Hanc artem callebat illa vidua, eaque obtinuit, ut hydria farinae non deficeret, & olei lecythus non immineretur. Nō ei Dei ditata farina, non capaces olei lagenas dedit, sed quod habuit, occultâ vi adeo auxit, ut nec oleum, nec farina unquam exhaureretur. Hic Dei mos est, tacitis incrementis rem familiarem ita prospere, ut etiam exiguo commodissime vivatur.

Idcirco Christus monet: *Facite vobis sacculos, qui non detrascent, qui pertundi nequeunt, qui exhauriri non possunt.* Nos diffidentia plenissimi mortales, rem nostram dandæ minui putamus. Fallimur. Vobis, ait Christus, *vobis sacculos facite.* Nam dare vestrum, est accipere; nam marsupium evacuando impletis. Eleganter Petrus Chrysologus: *Hoc monitu, inquit, te Christus ditare voluit, non perire, perpetuari, non vacuari sacculos imperavit: iussit te transferre, non perdere.*

Si verbis Christi fidem haberemus, utique multo largius stipem erogaremus. Ut dixi, fides deest. Revera semini non parcat, quicumque credit pro unico centum sibi proventura grana; ita profecto non avarè spargit nummulos, qui pro singulis certo sperat reddendos aureos.

O curas hominum! quam olim hæredes nostri blando risu fatuam tenacitatem nostram salutabunt! edent illi, bibent ac ludent, & quæ nos anxie corrasimus, lætissime

Idcirco Christus monet: Facite vobis sacculos, qui non detrascent, qui pertundi nequeunt, qui exhauriri non possunt. Nos diffidentia plenissimi mortales, rem nostram dandæ minui putamus. Fallimur. Vobis, ait Christus, vobis sacculos facite. Nam dare vestrum, est accipere; nam marsupium evacuando impletis. Eleganter Petrus Chrysologus: Hoc monitu, inquit, te Christus ditare voluit, non perire, perpetuari, non vacuari sacculos imperavit: iussit te transferre, non perdere.

Chrysostomus l. 1. c. 11. pag. 411.

tiffimè in partes fecabunt: fepulchrum nobis nemo in-
videbit, modò noſtri nobiſcum loculi non ſint ſepulti.
Hoc namque unum auferimus, quod in opum crume-
nullis committerimus. Eleemofyna non tantum non
depauperat, ſed verè dicitur & beat.

Non om-
nes hic pe-
cuniam
ſuam elec-
mofynis

Sed non omnes, inquit, pecuniam ſuam eleemo-
ſynis augent. Sunt qui multa ſic expendant, ſed non
multa hic recipiant. In promptu cauſa eſt. Videlicet
ut fides & ſpes tantò magis creſcant, quàn-
dò minus creſcit pecunia. Quòd verò nonnullorum, non om-
nium marſupia dandis eleemofynis pingueſcant, id
ideo fit, ut à patris diſcant omnes, quàm hæc lauda-
tiſſima uſura Chriſto placeat, qui tam avidus eſt red-
dere, ut ſubinde reddedi tempus non exspectet: Enim-
verò multi hominum ita conſtituti ſunt, ut ſi ſenus tam
ingens hic recipere, ſecurè illud in patriam transferre
non poſſent; in tuto eſt, quod illic ſunt accepturi.

Chriſtus
in hoc
mando et-
iam ſolu-
tionis par-
tem excol-
vit.
Probatur
exemplis

Nihilominus Chriſtus eleemofynâ remunerandâ
cupidiſſimus, non totum in patriam diſſers; in ipſo
etiam exito non tantum ſe debitorem facitur, ſed ſolu-
tionis partem excolvit; dat in antecellum, & plus ar-
genti reddit, quàm expenſum ſit.

Quod viduâ Sareptanâ contigit, ſæpiſſimè fa-
ctum, imò quotidie fieri teſtatur experientia. Anno
Chriſtiano quingenteſimo ſexageſimo quarto, cum
Coſthoës rex Perſarum geminus Nabuchodonofor
Sebaſten ac Melitenem occuparet, jamque Chriſtia-
nos variè affligeret, eorum plurimi Amaſeam conſu-
gerunt, non tam urbis præſidio, quàm beati Euty-
chii precibus & ſanctimonîâ iuvandi. Ita in eandem ur-
bem innumera plebs confluxit. Hinc annoxæ caritas &
fames. In urbe hæc eadem Euty-chius Conſtantinopo-
lis Epicoſopus, ſed exul, inter monachos agebat. Cum-
que jam granaria, horrea, farina ſi undique viduata
eſſent, & vacua gement piftrina, nec ſuper eſſet, quod
in hebdomadem ſufficeret; denique concurſum eſt ad
Euty-chium, ut annoxæ ſubſidium impetraret è cælo.
Euty-chius ingens animi, & fidens Deo, aliſque om-
nes ad eandem fiduciam cohortatus, ſe in preces effu-
dit. Deinde ad monachos verſus: Bono animo, inquit,
eſtote, dumque vel ſemodiolum farina ſuper eſt, egen-
tes ex eo pacite, alterum tantum recepturi. Spero
hanc farina hydriam non defecturam. Monachi in
ſpem novam erecti, eleemofynas quotidianas perpetu-
arunt, & neminem egenæ plebis dimiſerunt ſine
ſportulâ. Hinc viri ſanctiſſimi vaticinium ab eventu
laudem accepit nec unquam quod daretur, defuit.
Eleemofyna non ſolum non depauperat, ſed dicitur
& beat.

§. III.

Quidquid
tribuitur
pauperi non
eſt donum,
ſed ma-
ritimam.

Veriſſimè dixit Gregorius: Quidquid tribuitur
pauperi, ſi ſubtili conſideratione penſetur, non
eſt donum ſed meritum: quia quod datur, multiplicato
fructu recipitur. Philippus Nerius à Gregorio XV.
ad Sanctorum ordinem adſcriptus innumeras dedit
eleemofynas, cum tamen in familiaribus rationibus
perparum haberet. Vnde conſtare potuit, longè ma-
jorem expenſi, quàm accepti ſummam fuiſſe. Cum
iſtud purpuratus ſenator Robertus Bellarminus Con-
gregationi Rituum ſcripto teſtaretur, ad ejus testi-
monium ſinem ſubſcripſit hæc omnino verba: Res eſt nota;
Pecuniam iis deſſe nūquam, qui eam in ſubſidia pau-
perum diſtribuunt.

Seruulus mendicus, & à puero paralyticus (qui bea-
tum Gregorium encomiaſter habet) à morbo ita ma-
lè habitus eſt, ut nec incedere, nec ſtare, nec in ullū la-
tus ſe vertere poterit. Hic eleemofynis ita modeſtè
vixit, ut eleemofynari, quas acceperat majorem par-
tem in alios mendicos voluerit derivari. Germanis ve-
tus Verbum eſt; Angelos in cælo ridere, cum mendi-

co ſtipem porrigit mendicus. Igitur ridendi copiam
in Servulo habuerunt creberrimam, cum mendici ſti-
pium toties caperent à mendico. Ambroſius divitum
ac pauperum ſubſidia velut ad librâ examinaſ:
Commendatior eſt, inquit, pauperis collatio, quàm divitis li-
beralitas.

Ambr. in e-
Luc. m. 17.
Pag. 104.

Lydwina Schiedamenſis virgo morborum om-
nium theatrum, triginta octo annis graviffimè decu-
buit, nunquam oblita pauperum, quorum nomina,
domos, egeſtatem diverſam exactiſſimè novit, etri-
riffimè in publicum progreſſa in tenebris domi jace-
ret. Quidquid ea nummorum, panis, carniſum acce-
pit, miſſimè aucta, in egenos iterum effuſa fuit. Mar-
ſupioſum illius etri pauperum. Darii gazas, Cæſii
ararium ſuperavit: nam illud Lydwina largiendo au-
ctum eſt, hæc immixta ſunt, & demum in ſervulo ſuſpi-
ravit nummus. Interrogata Lydwina, & unde tandem
quæ largiretur, ſumere? Quandoquidam, inquit, vos
Dei donum non later, aſſevero, ex octo argenti libris,
non tantum æs alienum mei fratris diſſolutum, ſed li-
bras inſuper quadraginta expenſas. Hinc illi loculi no-
men ſorti, Crumena Domini IESV. Si porro it, per
quos pauperibus nummos, panes, cibos mittebat, rem
negligentiſſe curarent, animo dolebat, futuros cæli
principes non promptioribus obſequiſ coli. Cum ali-
qui tam pauperibus quàm Lydwina ſæpius gratu-
larentur ac dicerent, è piſis & carniſum large ſubmiſ-
ſas ſportulas triginta pauperum familiis, nec inde
quidquam videri deſſiſſe. Illa verecundè renidens:
An ignoratis, inquit, dictum Domini, Date & dabitur
vobis. Aperta eſt etiamnum manus illa, quæ olim viduâ
farinulam conſervavit. Sed inſuper etiam hanc libera-
litateſ occupabat Lydwina, ut neminem ad-
ventantium à ſe unquam repelleret: domeſticis autem
aſſluentium turbam excludere conantibus: Quid agi-
tis, inquit, ſorores meæ? Itane animas Chriſto lucrân-
das obſcureſ Satana? Veniant ad me pauperes, ego
nondum eò perveni, quò ille, qui optabat pro fratri-
bus fieri anathema. Adeoque Lydwina in ſeipſam
quidem rigida & præparca, in pauperes non effuſa ſo-
lum ſed verè mater fuit, nec ulli negandam opem cen-
ſuit, dum vel terenciſ reſtaret. Cum non eſſet, quod
daret, animum dabat, & ſermone miſſimè recreabat.
Hinc & ipſa viſis cæleſtibus recreata, beatorum ſedes
ſpectavit, cælum animo perambulavit. Hic mæſas pre-
tioſo tapete ſterni, eleemofynas egenis præſtitas in iis
ſeponi, cibum potumque, quem teſtâ & ſicilibus
propinâſet, criſtallinis, aureiſque patinis ac poculis
inſerri dicit. Cæleſt i hoc ſpectaculo jam longè confir-
mator, beneficentiam in pauperes ſummis ſtudiis au-
gere conabatur. Eleemofyna non depauperat, eleemo-
fyna dicitur & beat.

Lydiam alii
vocant.
Lippoloſo
Haræus die
14. Aprilis.

Marſupio-
ſum Lydwina
Darii gazas &
Cæſii ararium ſu-
peravit.

Luc. 6. 6.
v. 38.

§. IV.

Eiſdem pane in oſis, & pari benignitate illuſtris
fuit Birgitta Sueca, parentibus piis & illuſtribus
nata. Hanc pater Regi vendere parabat, quòd non lar-
ga, ſed prodiga & familia pernicies, quidquid rerum
aut pretii poſſet conquirere, in pauperes effunderet.
Quam cum interrogaret Rex ipſe, cur etiam gladium
parentis abſtuliffet, ejuſque pretium in vilem turbam
projeciſſet? Reſpondit: Illum Chriſto largita ſum. Et
certè ſi te dominum Regem, & meum patrem Deus
à me peteret, modò poſſem, utrumque cum omnibus
facultatibus non invita darem. Quo audito Rex comi-
ter ſubridens, & ad patrem converſus: Major, inquit,
filia tua eſt, quàm quæ vel abs te vendi, vel à me emi
poſſit. Hæc Auguſtinus illuſtriſſimo teſtimonio fir-
mans; & unâ exitimulâ ad dandum: Si vis eſſe, inquit,
mercator optimus, & ſenerator egregius, da, quòd non poteris re-
tinere; ut accipias, quòd non poteris amittere; præbe teſtum.

Servius to. 1.
in ejus vi-
14.

Aug. 10. 8.
in ſal. 36.
mibi pag.
123.

& re-

Et recipe paradysum; da modicum, ut accipias centuplam: da possessionem temporalem, ut consequaris hereditatem eternam. Attende, quid faciat generator. Minus vult dare certe & plus accipere. Hoc fac & tu. Da modica, accipe magna; da temporalia, accipe eterna. Da minimum, ut accipias regnum; da micam ut accipias panem totum; da terram, ut accipias celum; da pauperi, ut des tibi: quia quidquid pauperi dederis, habebis, quod pauperi non dederis, habebit alter. Ecce Deus de scriptura sui dicit: Da, securus esto, ego reddam. Eleemosyna non depauperat, sed ditat, & beat.

Petr. Chry. sol. cor. 8. vlti pag. 27.

Francisca Romana moribus sanctissimis femina, cum anno Christiano millesimo quadringentesimo vigesimo, diuturna fames Romam premeret, illa hoc unice laboravit, ut pauperum nemo a suis aedibus abiret auxilio aut certe solatio destitutus. Nam in mendicabula non solum incredibiliter liberalis, sed & mirè comis & humana fuit, ut si quos pane reficere non posset, saltem verbis demulceret. Hoc est bis dare, vultu bono & verbis optimis dare. Imò quod magis mirere, Francisca mendicavit ipsa, ne deesset, quod mendicis daret. Franciscæ socr generosi vini dolium serio iusto servari præcepit. At illa pauperum & ægrotorum misera dolium exhauit largiendo. Post aliquantum temporis socr cum marito Franciscæ Laurentio in cellam descendit, ut dolium primitus aperiret. Non respondit dolium. Mox suspicio subit à Franciscæ omne vinum in mendicantium turbam divisum. Ambo graviter excaudescunt, & fulmina coquunt in matrem familias. Nitetur illa tam socris quam viri difficilem bilem sermonis saccharo mitigare. Sed nihil proficiebant verba, sopori recubabat excaudescencia. In cellam igitur descendit lacrymis & precibus amara: hic in genua procumbens opem implorat è caelo. Prece finita epistomium versat, doliumque respondet. Hicque vinum perinde, si nulla inde guttula fuisset detracta. Hoc socr nuntiatur, qui non sine gravi stomachi somniatis, inquit, jamque mihi vestra somnia & deliria vultis obtundere. Denique tamen cum filio descendit iterum, & dolium optimi vini plenum: non sine stupore invenit.

§. V.

Idem miraculi frumentum exhibuit, & prioribus fidem adstruxit. Franciscæ vir Laurentius plurimum frumenti vendidit; Alioquin, aiebat, prodiga mea uxor hoc ambabus manibus in mendicabula effunderet, ni præveniam. Ita granario nihil, nisi retrimentum tritici relictum est. At Francisca sui instituti tenax & sedula granarium ascendit, frumenti sordes corripuit, ventilavit, vix farris semodius tuit. Quidquid erat, id statim abiit ad egenos. Cum verò granarium denudò inspectum est, putgatissimi frumenti pane quadraginta modii sunt inventi. Ita Iulius Vrsinus, qui Franciscæ res gestas scripsit, testatur. An non hic Domini voces usurpemus? Palpare & videre, quia ego sum? mea promissio, mea benedictio. An non verissimum Salomonis vaticinium: Honora Dominum de tua substantia, & implebuntur horrea tua sativitate, & vino torcularia tua redundabunt. Eleemosyna non depauperat, sed ditat & beat. Res certa & liquida. Promissiones divinæ non possunt fallere. Non tardat Dominus promissionem suam, sicut quidam existimant. Eleemosynas copioso fenore in hoc etiam orbe pensanda Deus dixit, Deus promisit, suam fidem obligavit Deus. Quam luculentæ sunt illæ pactiones Dei, quam certa hæc promissa! Anima, que benedicit, impinguabitur, & qui inebriat ipse quoque inebriabitur. Qui dat pauperi, non indigebit, qui despicit deprecantem, sustinebit penuriam. Quid, oro dici potest clarus? Eleemosyna ditat. Ab omni ævo sic semper fuit, sic erit semper. Nec otiosa est contemplatio illius,

Societ. Iesu Theologus. Luc. c. 24. v. 39. Prov. c. 13. v. 9. & 10. 2. Petr. c. 3. v. 9. Prov. c. 11. v. 25. Prov. c. 28. v. 27.

A qui dixit, orbem universum eleemosynarum benedictione nutrire.

Sed unde nihilominus tam multa hominum mendacia? unde tam lenta dantium mogestas? unde tam pertinax & kulta non dantium parcitas emergit? è fidei certè defectu. Pollicitis divinis non credimus, O Domine, adauge nobis fidem, ut plus tuis promissis, quam nostris oculis credamus. Per misericordiam pauperum, inquit Chrysologus, misericordiam paremus ut possimus esse de pena liberi, de salute securi.

E fidei defectu tam lento est dantium morositas. Pet. Chrysol. leg. v. 11. v. 12.

CAPVT VII.

Eleemosynas dare, non donum, sed debitum, non consilium, sed præceptum est.

Bernardus de Deo & diabolo eleganter ratiocinatus: Videre, obsecro, inquit, qui Deus benefactor noster maximus, & qui diabolus hostis noster capitalissimus nobiscum agant cõditione ingqualissima: diabolus pomum obtulit unicu, & totum paradysum rapuit: Deus paradysum offert, & pomu petit, aut vilius quid pomu, panis buccem, æreum numulum, frigidæ haustulum; & tamen deliberamus adhuc, num Christo fidere, & obolum paradiso velimus permutare. Quæ hæc tam luculenta, tam insana facultas? Nõ inmerito proclamat Augustinus: Quæ est ista animarum insania, acquirere aurum (aut retinere) & perdere caelum? sed quia nemo cogitat Deum, ideo manet in morte iudicium. Ita sæpissime tam infantes & fatui sumus, pomum rapimus, hoc est, civilitium, picam cucurbitam, scarabæi umbram, punicis aquam, lanam caprinam, volupratulam vilissimam acquirimus, nec invitæ perdimus paradysum. Quod in omnibus delictis gravioribus fieri consuevit.

Dens & diabolus cõditione inæqualissima vobiscum agant.

Ioannes Christi Domini liberalitatem depingens: Vidi, ait, septem candelabra aurea, & in medio septem candelabrorum aureorum similem silio hominis, vestitum podere, & præcinctum & mammillas zonâ aureâ. Quæ nova hæc vestimenti ratio, ut cingulum non lumbos sed supremum pectus ambiat? Causam assignamus. Cor Christi, amoris plenissimum: hinc rectè auro cinctum. Aureum hoc cingulum veram in dandâ stipe liberalitatem adumbrat; amor, eleemosynæ radix. Cingulum subinde aureum, sed non pectori appressum est; liberalitas se prodit, sed non proventit ab amore, aut Christianâ miseratione. Sæpe sumptibus non parcitur, fulget aurum, expensæ fiunt maximæ: sed in quænam? in vestes, in mensam, in suppellectilem, in in muneru corruptelas, in famulos, in canes, in equos. En aureum cingulum, sed pectus non ambit, nil inde pauperibus accedit. Imò, quod Chryostomus pro suggestu gravissimè conquestus. Dicimus, inquit, rodat tinea, & non comedit pauper; absumat vermis, & nudus non induatur; omnia tempore consumantur, & Christus non patiscatur, licet esuriat. At sunt, qui obducant: Domine Episcopo, nemo Christiani sanguinis sic agit, aut sic loquitur. Respondet Chryostomus: Hoc est valde malum, quòd non verbis, sed operibus ista dicuntur. Aureum cingulum nitet, sed pectus non tangit, pecuniam non charitatis, sed prodigalitas effundit. Cum tamen Deus in lege præcã, in novâ Christus præceptis toties iteratis misericordiam commendãret. Ex his concludimus, non utile tantum, ac honestum, magnique esse meriti eleemosynas largiri, sed etiam necessarium. Præceptum est, lex est egestati alienæ succurrere, quod jam explicitiùs trademus.

Aug. 11. serm. 15. de vitiis, Dom. mibi pag. 41.

§. I.

Afferimus eleemosynam non tam donum esse quam debitum. Quod Ecclesiasticus sine ullis donis, ab ab-

Eleemosyna non est donum, sed debitum.